

حقوق انسان

تیماس بین

رامین مستقیم

انتشارات روشنگران و مطالعات زنان

سرشناسه
عنوان و نام پدیدآور
مشخصات نشر
مشخصات ظاهری
یادداشت

پین، توماس، ۱۷۳۷ - ۱۸۰۹ م. Paine, Thomas
حقوق انسان/توماس پین؛ [مترجم] رامین مستقیم
تهران: روشنگران و مطالعات زنان، ۱۳۹۵
۱۷۶ صفحه

این کتاب پاسخی است به کتاب
Reflections on the revolution in france
تالیف ادموند برک
حقوق بشر: برگ پرماجرایی از انقلاب کبیر فرانسه.
فرانسه - تاریخ - انقلاب، ۱۷۸۹ - ۱۷۹۹ م. - علل
انگلستان - سیاست و حکومت - ۱۷۶۰ - ۱۸۲۰ م.
مستقیم، رامین، مترجم
۱۳۹۵ ح ۷ / پ ۹ JC
۳۳۳/۵
شماره کتاب سی ملی ۴۲۲۸۴۰۵

عنوان دیگر
موضوع
روضوع
سه افزوده
رده ی کنگره
ده بندی دیویی
شماره کتاب سی ملی

حقوق انسان

نوشته ی: توماس پین
ترجمه: رامین مستقیم
ویراستار: نازنین سرکارات
نوبت چاپ و تاریخ: اول ۱۳۹۵
تیراژ: ۵۰۰ جلد
چاپ و صحافی: ایماژ
قیمت: ۱۵۰۰۰ تومان

انتشارات روشنگران و مطالعات زنان تلفاکس: ۸۷۲۳۹۳۹ - ۸۷۲۳۹۳۹ - ۸۷۱۶۳۹۱
آدرس: تهران، خیابان سید جمال الدین اسدآبادی، میدان فرهنگ، خیابان اسم رسوم، نبش
خیابان آماج، پلاک ۲۱، طبقه همکف واحد ۳ صندوق پستی: ۱۵۸۷۵-۵۸۱۷
پست الکترونیک: roshangaran68@gmail.com

مراکز پخش و فروش: ۱- شبکه پستی و سایت تلفن: ۸۷۱۶۳۹۱ - ۸۷۲۳۹۳۶
۲- پخش ققنوس: تلفن ۴۳ الی ۶۶۴۰۸۶۴۰
۳- پخش گزیده: تلفن ۹۸۷ - ۶۶۴۰۰۹۸۷
۴- پخش گسترش: تلفن ۹۷۰ - ۷۷۳۵۰۹۷۰

۳-۱۱۶-۱۹۴-۹۶۴-۹۷۸
3-116-194-964-978

شابک:

فهرست

۳	فهرست
۵	دییاجهی مترجم
۱۱	دییاجه‌ای بر نسخه‌ی چاپ شده در انگلستان
۱۵	نامه به جورج واشنگتن در آغاز کتاب
۱۷	حقوق انسان
۱۲۳	اعلامیه‌ی حقوق انسان و شهروندان تدوین شده در مجلس ملی فرانسه
۱۲۷	تأملاتی در باب اعلامیه حقوق
۱۳۱	فصل جورج و اجور
۱۶۷	نتیجه‌گیری

دیباچه‌ی مترجم

اگر زنده ماندن نصیب من است من اکتفا کردن به بحث و جدل با هم‌سالان جوان و هوادار و شک کردن و در نهایت ازگزیدن درآمان ماندن را به «توماس پین» و عقل سلیم او بدهکارم. شرح آشنایی‌ام با توماس پین و عقل سلیم را در سخن مترجم کتاب عقل سلیم به فارسی، انتشارات «نقد جهان» داده‌ام. اما نکته‌ای که در کتبه استدلال توماس پین مرا جلب می‌کرد، اتکای او به تجربه‌های روزانه در تحلیل‌های سیاسی بود و حریت او در مخالفت با متفکران و نویسندگانی که چندین سرگردان از او بالاتر بودند. او به من جوان در سال‌های منتهی به جنگ جهانی نظام پادشاهی در ایران گوشزد کرد که مهم نیست چند کتاب خواننده‌ای مهم شهامت در استقلال فکری است.

توماس پین شکم‌بنددوز ژنده‌پوش که با توصیه‌نامه‌ای از «بنجامین فرانکلین» وارد جهان نو، آمریکای شمالی می‌شود، مرعوب دانشمندان و سیاست‌ورزان انگلیسی نظیر آقای «بورک» نمی‌شود و به‌رغم آن‌که به اعتراف خودش در فصاحت و بلاغت، بسیار از سیاست‌ورزان انگلیسی عقب است و

تحصیلات و دانش آن‌ها را ندارد، اما با عقل سلیم به جنگ بزرگ‌تر از خود می‌رود.

در سال‌های جوانی که گروه‌های مارکسیستی جذابیت داشتند، توماس پین به من نشان داد که بورژوازی رادیکال که توماس پین آرمان‌های آن را می‌پروراند به اندازه‌ی اندیشه‌های مارکسیستی جاذبه دارند و یا دست‌کم در دوران جوانی من داشتند و همین نکته مرا از هم‌گنان مارکسیستم در آن سال‌ها که عضویت در چنین گروه‌هایی برایشان گران تمام می‌شد جدا کرد و ابر جدایی ادامه یافت.

توماس پین جزوه‌نویس:

او متفکر در یک یا مولد افکار ناب و اصیل فلسفی نیست؛ ادعای آن را ندارد. او متون «جان لاک» و «آدام اسمیت» و دیگران را خواند، با عقل سلیم خود آن‌ها را فهمیده و می‌فهماند. در سده بیستم که بشر از جوامع سنتی که ارزش‌های ثابت و سنن تغییرناپذیر داشتند، فاصله می‌گرفتند جزوه نویس فراوان بود.

تاریخ، تعدادی از آنان را می‌شناسد؛ جیمز انیس، بنجامین فرانکلین، جان دیکنسون، جوزف وارن، ریچارد جفرسن، ساموئل جانسون، ادموند بورک، توماس پین و توماس هاتیچینسن (Hutchinson) از آن جمله هستند. اما چرا توماس پین در جهان مهم شد؟ او انگلیسی ضدسلطنت انگلستان و آمریکایی طرفدار انقلاب کبیر فرانسه بود و جزوه‌ی عقل سلیم او در آمریکای پیش از استقلال، کاغذ زری بود که با انجیل در شمارگان پهلوی می‌زد. او کویکرزاده بود. فرقه‌ای که در انگلستان تحت شکنجه و تعقیب بودند، اما کویکر نماد از فرقه اجدادی خود فاصله گرفت و آمریکاییان را به جنگیدن در راه استقلال

تشویق کرد. کویکرها صلح طلب مطلق اند اما او مبارزه را انتخاب کرد. چنین انسانی نمی تواند توجه دیگران را در لحظات حساس تاریخ هر کشوری جلب نکند.

توماس پین این افتخار را پیدا کرد که از رعیتی پادشاه انگلستان ببرد و بگریزد و از شهروندان آمریکا و انقلاب کبیر فرانسه شود. او ستایشگر انقلاب های فرانسه و آمریکا بود. در همین کتاب حقوق انسان از او می خوانیم:

«انقلاب های فرانسه و آمریکا پرتوی نوری به سراسر جهان ساطع کرد است.»

او را در داب با ادموند بورک پنجه در پنجه می اندازد که فردی ادیب، دانشمند و مطلع و سیاست ورز در بریتانیای کبیر بود؛ اما توماس پین به او حریف قوی پنجه نمی هراسد، با همان عقل سلیم در ستایش انقلاب کبیر فرانسه و نادرستی نظام سلطنتی و درستی نظام جمهوری و مهم تر از همه، قانون اساسی داد سخن می دهد و مزایای قانون اساسی را بر همه ی جوامع بشری به ویژه قاره ی اروپای هم عصر خود می شمرد و با این همه از ادموند بورک همیشه به صورت مزیدان آقای بورک یاد می کند. ثابت می کند که او و سلطنت انگلستان به جهان کهن متعلق اند و بشریت باید به عقل خودبنیاد - بنیادهای کهن شود و نمایندگان خود را به پارلمان بفرستد و نظام جمهوری را برپا دارد. شاید برای خوانندگان امروز مفاهیم آزادی و فرصت های برابر و حق مالکیت و نادرستی نظام سلطنت موروثی بسیار پیش پا افتاده به نظر بیایند، اما در سده هجدهم ابراز آنها بسیار پرهزینه بود و اشرافیت و ارباب کلیسا در برابر تغییرات مقاومت می کردند. توماس پین به اندیشیدن خطر کرد و زندگی انسان بدون آزادی را شایسته ی زیستن ندانست.

در زبان فرانسه برگردان رمان تاریخی «هوارد فاست» با نام تام پین، شهروند به دست «حسن کامشاد» فارسی‌زبانان را با اهمیت انقلاب آمریکا و تأثیر آن بر سایر جوامع و نقش فرانسویان در استقلال آمریکا و جدایی آن از بریتانیا آشنا کرد.

برگردان حقوق انسان جرئت اندیشیدن نویسنده را نشان می‌دهد. ما ایرانیان از طریق ترجمه‌ی آثار جان لاک و آدم اسمیت و هیوم و کانت با فلاسفه‌ی اروپایی و بریتانیایی آشنا شده‌ایم. اما متن کافی در دست نداریم که چگونه افکار این فیلسوفان رجه‌یک به مردم کوچه و بازار در قاره‌ی اروپا، انگلستان و آمریکا رسید و خواندن جزوه‌های جزوه‌نویسان نظیر توماس پین این مسیر را نشان می‌دهند و مهم‌تر از همه این آثار راه‌گشای سیاست‌ورزان است تا افکار خود را بنویسند و از سنت شفاهی فاصله بگیرند.

تاریخ‌دانان آمریکایی او را رزمنده‌ی عدالت اجتماعی می‌دانند. اما در آمریکا، وطنی که در ۱۷۹۹ در آن‌جا درگذشت، غیرمنصفانه او را ملحد خواندند. غیرمنصفانه می‌گویم به این دلیل که او به خداوند، آفریننده‌ی حق و طبیعی انسان باور دارد و در همین کتاب حقوق انسان چندین بار به آن استناد می‌کند. در فرانسه پس از انتشار حقوق انسان به عضویت کنوانسیون ملی انتخاب شد. او اصول خود را در هیچ کشوری کنار نگذاشت و مصلحت‌اندیشی نکرد. در فرانسه با نظام سلطنتی مخالفت جانانه کرد اما با اعدام لویی شانزدهم چنان مخالفتی کرد که نزدیک بود جان خود را از دست بدهد. در آمریکا که آن‌همه برای استقلال و نظام جمهوری آن از جان مایه گذاشته بود، شهروندی آمریکا را از او دریغ داشتند و از محل اخذ رأی بیرونش راندند. توماس پین در سال ۱۷۳۷ در

«ثتفورد» در خانواده‌ای اهل فرقه‌ی کویکر خشونت‌پرهیز زاده شد و پس از گذراندن کودکی، نوجوانی و حتی جوانی دشوار در ۱۷۷۴ به آمریکا آمد و در آنجا مبلغ استقلال مستعمره نشین‌ها از بریتانیا شد وقتی دید ادموند بورک سیاست‌ورز مبرز با دردانه‌ی او، یعنی انقلاب فرانسه مخالفت کرده است، دیگر طاقت از کف داد و جزوه‌ی *حقوق انسان* را نوشت. حقوق انسان پس از بازگشت توماس پین در ۱۷۹۰ به لندن نوشته شد و گفته می‌شود، چهار روز پس از انتشار *تعمقاتی در باب انقلاب در فرانسه* اثر ادموند بورک، جزوه‌ی *حقوق انسان* به دست توماس پین قلمی شد. نثر *حقوق انسان* اصلاً فصاحت و حتی بلاغت نداشت و برای تفهیم مفاهیم حتی از حشو پرهیز نمی‌کند، اما در عصر ستم استبدال و خیرخواهی برای همه‌ی بشریت موج می‌زند. ستم‌سلیق توماس پین توان دیدن مو را داشت اما پیشش‌های مو را در فرانسه و انقلاب‌های آمریکا و فرانسه نمی‌دید. عشق و ایمان توماس پین به نظام جمهوری و تنفر او از سلطنت در هر جای جهان، مانع از تبیین نقش رژیم پیشین در انقلاب فرانسه و روند آن می‌شد. در توماس پین در ۱۸۱۴ و ۱۸۱۵ زنده بود نمی‌توانست باور کند که بی‌انقلاب فراگیر، بار دیگر سلطنت، ولو نه چندان بلندمدت، در فرانسه بازگشته و این بار از خاندان بوربون، برادر لویی شانزدهم با لقب لویی هجدهم بر تخت شاهی می‌نشیند. برای درک کاستی‌های توماس پین جزوه‌نویس، بشر باید نیم قرن صبر می‌کرد تا فرانسوی اشراف‌زاده‌ای به نام آلکسی دو توکویل، کتاب‌های *انقلاب فرانسه* و *رژیم پیش و دموکراسی در آمریکا* را بنویسد و به ما بفهماند که گذشته‌ی هر جامعه در انتخاب‌های مردمان آن جامعه می‌کنند مؤثرند و ایدئولوژی‌ها با آنچه که در عمل تحقق

می‌یابند، تفاوت دارند. در پایان از سرکارخانم شهلا لاهیجی به‌خاطر پیشنهاد این ترجمه و زنده‌کردن خاطرات جوانی‌ام سپاس‌گزارم و نمی‌توانم این مقدمه را بدون سپاس فراوان از ویراستار محترم خانم نازنین سرکارات‌پور پایان ببرم که مرا در میانه‌ی حرفه‌ی پر مشغله‌ام یاری رساند.

رامین مستقیم

www.ketab.ir